

Sort ler i klintefoden ved Brejning Hoved. Brækker man et lille stykke af og mærker på det, føles det som gær.

Den nemmeste vej til kystklinten ved Brejning Hoved går fra sommerhusområdet ved Sellerupstrand. Følg kysten sydpå. Efter blot et par hundrede meter står man overfor et lille fint profil, der er gemt inde bag de nedstyrkede træer, der ligger overalt på kysten ud til Vejle Fjord. Kysten skrider jævnlige ud i havet, fordi klinten indeholder en særlig ler der, når den bliver tilpas fugtig, svulmer op og bliver ualmindeligt mobil.

Kigger man godt efter i klintens fod, kan man somme tider se den sorte ler. Den ses bedst efter højvande, når bølgerne har vasket klinten ren for sand og grus.

Prøv at brække en klump af og mærk på det. Med lidt god vilje føles det som når man brækker gær i stykker: Lidt fedtet og gummiagtigt. Og det skinner og glimter flot i lyset, fordi det indeholder en del små korn af mineralet glimmer. Man kalder denne lertype for glimmerler. Selv om man ikke kan se det, er leret godt 25 millioner år gammelt. Af og til kan man endda finde relativt store stykker træ i det. Det betyder, at træet er ligeså gammelt som leret, og til trods for den høje alder virker det ret friskt. Af og til kan man også finde træstumper på stranden, hvor bølgerne har vasket det frit for ler. Efter at have været en tur i havet, kan man ofte se at overfladen er grubet og hullet som en ost, fordi den nulevende og træelskende pæleorm (der trods navnet faktisk er en musling) har været i gang med at æde cellulosen i træet.

Over leret er der en del løst sand, der er skredet ned fra de øvre dele af klinten. Det udgør en god platform, der gør, at man sagtens kan kravle op på det, så man kan få et godt kig til den øvre og næsten helt hvide del af klinten. Foran profilet hænger rødderne som gardiner ud i luften. De mørke lag, der ses i sandet, består af den samme slags ler, som man kan se ved klintens fod, ligesom det næsten helt hvide sand også indeholder

Hvidt glimmersand fra den øverste del af profilet ved Brejning Hoved.

BREJNING HOVED

glimmer. Sandet er omtrent ligeså gammelt som leret, og tilsvarende leret kaldes sandet for glimmersand.

Lagene er aflejret i mellemste del af Tertiærtiden under omstændigheder, der med lidt god vilje kan minde om de nuværende forhold i Ringkøbing Fjord. Kunne man skrue tiden 25 millioner år tilbage, ville man således kunne skue ud over Nordsøen fra toppen af Brejning

Hoved i retning mod Vejle. Vendte man blikket 180o og kiggede i retning af Fyn, ville man se ud over et lavvandet og sumpet område, der så småt var ved at tage form som rigtigt land. Kystprofillet ved Brejning Hoved kan således anses som en meget spæd begyndelse til et egentligt Danmark, der dog først for alvor stak næsen over havoverfladen nogle millioner år senere.

Brejning Hoved Et vindue til fortiden

Hvis man ikke ved det, går man nemt forbi stedet. Og dog. Selv om de nedstyrtede træer gør alt hvad de kan for at skjule, hvad klinten kan fortælle, så fanger de flotte lysende lag alligevel ens opmærksomhed.

Mange steder er klinten ved Brejning Hoved skredet sammen og bevokset. Men ét sted er klinten altid velblottet, og det er dér hvor den består af sand. Blotningen er ikke stor og minder nærmest om et lille vindue i en stor muretsfacade. Men selv om vinduet ikke er stort giver det et fint kig til fortiden og den geologiske udvikling af Danmark for 25 millioner år siden.

Hvor:

Brejning Hoved ligger omkring 12 kilometer øst for Vejle på sydsiden af Vejle Fjord

Koordinater:

55.677606
9.687409

Find flere steder på:
www.geus.dk/naturperler

GEUS

www.geus.dk

Tekst:

Geolog og naturvejleder Tove Stockmarr